

## KRŠĆANI PRED NACIZMOM I STALJINIZMOM

XAVIER DE MONTCLOS, *Les chrétiens face au nazisme et au stalinisme. L'épreuve totalitaire 1939—1945. Paris, Plon, 1983, str. 304.*

A. J. Matanić

Autor ovoga djela, inače profesor za suvremenu povijest na lionskom sveučilištu, direktor međusveučilišnog Centra za vjersku povijest i pisac više svezaka o društveno-religijskim predmetima, obradio je situacije i probleme koje su proživljavali kršćani — državljani zemalja nacističkog i staljinističkog režima u najtežim godinama, za vrijeme drugoga svjetskog rata. Radi se zapravo o životu katolika i njihove Crkve u Njemačkoj, Sovjetskom Savezu, Slovačkoj, Hrvatskoj, Norveškoj, Nizozemskoj, Belgiji, Francuskoj i Socijalnoj Republici Salò (Italija).

Poglavito su tu obrađene dotične povijesne činjenice i situacije, s posebnim naglaskom na probleme koje su iste stvarale i podržavale. Autor ne piše neposredno na temelju izvora već na temelju birane literature prema kojoj navodi pošteno izvore. Ratni režim u Hrvatskoj on nazivlje »katolički totalitarizam«. Analiziraju se pojedini problemi — osobito tzv. prisilna obraćenja i odnosi između građanskih i crkvenih vlasti — što autor nastoji jasno i, kako nam se čini, dosta objektivno prikazati. O »hrabrom« stavu ondašnjega nadbiskupa zagrebačkog msgra Stepinca autor veli na koncu da se znao snalaziti »u lojalizmu prema Državi i u oporbi prema najnepravednijim podhvratima režima« (str. 178—9).

## PROLOŽAC

*List župe sv. Mihovila u Prološcu*

Dragi Džimbeg

Ima kojih petnaestak godina, odmah nakon pokoncilskog pokretanja i promicanja tiska u našoj Crkvi, pojavili su se, ovdje-ondje, i župski listovi. Bilo ih je i ima ih još i danas u svim krajevima naše domovine. Mislim da ih treba pozdraviti i preporučiti da se i dalje množe, pokreću i pastoralno afirmiraju. To je razlogom da se ovdje osvrćemo na skladno uređivanje i bogato opremljeni župni list *Proložac*, iz Prološca kod Imotskoga.

*Proložac* je ušao već u petu godinu. Pokrenut je 1982. Urednik mu je i pokretač vrlo aktivni prološki župnik fra Vinko Prlić i njegov župni pomoćnik fra Dinko Bošnjak. Kad je fra Vinko došao u Proložac, odmah se odlučio na izdavanje lista. Imao je za to dovoljno prakse, jer je kao župnik u Miljevcima kod Drniša, nekoliko godina prije, pokrenuo i uređivao vrlo zapažen župski list *Miljevci*. Radno iskustvo, zanos i pastoralnu svrhovitost prenio je iz *Miljevaca* u *Proložac*.

I doista, *Proložac* je izvrstan informativno-pastoralni list. Prije svega funkcionalan, koristan, ali i zanimljiv, aktualan i poučan. Znam da sve župe, barem u splitskoj nadbiskupiji, nisu u materijalnoj mogućnosti da izdaju takav list, ali bih im ipak *Proložac* stavio za primjer i poticaj, da se, tamo gdje je moguće i kako je moguće, oko toga nastoji i slično *Prološcu* pokrene vlastiti župni list.